

Wymagania edukacyjne z wiedzy o społeczeństwie

Kryteria ogólne

Podstawowe zasady

- **Uczeń:**
Zna i rozumie przedmiotowy system oceniania i poziomy wymagań w zakresie koniecznym i podstawowym (do poziomu oceny dostatecznej) , **rozszerzającym i dopełniającym** (od oceny dobry – do bardzo dobrej) oraz **wykraczającym** (ocena celująca)
- **Jest systematyczny i obowiązkowy.**

Przygotowuje się do każdej lekcji, gotów do udzielenia odpowiedzi ustnej z trzech ostatnich lekcji, bądź napisania zadania krótkiej odpowiedzi z tegoż zakresu. Ważnym elementem tej postawy jest właściwie prowadzony zeszyt przedmiotowy:

- uczeń ma obowiązek posiadania zeszytu przedmiotowego na każdej lekcji wiedzy o społeczeństwie i prowadzenia go systematycznie. Uczeń, w przypadku nieobecności w szkole, powinien zeszyt uzupełnić.
- przy ocenie zeszytu przedmiotowego uwzględnia się: kompletność, systematyczność i czytelność prowadzenia notatek, estetykę zeszytu, poprawność wykonania tabel, rysunków, wykresów, ilość i jakość odwołań do publikacji naukowych, medialnych itp., poprawność językową i ortograficzną.

Ocenie podlegają

- **Wiadomości** (stopień rozumienia i zapamiętania nabytych informacji) oraz korelowanie ich z wiedzą wyniesioną z lekcji innych przedmiotów np. historii, geografii.
- **Rozumienie problemów życia publicznego**, określanie ich przyczyn i przewidywanie skutków.
- **Krytyczne korzystanie z różnych źródeł informacji** dotyczących spraw publicznych.
- **Umiejętność formułowania, uzasadniania i obrony własnego stanowiska** na forum publicznym.
- **Umiejętność organizowania działań** o charakterze obywatelskim.
- **Znajomość zasad i umiejętność stosowania procedur demokratycznych.**
- **Znajomość podstaw ustroju Polski zawartych w Konstytucji RP**, w tym praw i obowiązków obywatelskich.
- **Orientacja w podstawowych zasadach prawa** i polskiego systemu prawnego – główne działy prawa.
- **Umiejętność czytania ze zrozumieniem tekstów publicystycznych i popularno- naukowych dotyczących nauk społecznych, polityki i prawa.**
- **Umiejętności dialektyczne** (udziału w dyskusji, selekcji problemów, formułowania sądów, obrony własnego zdania, argumentacji, zadawania pytań, wyciągania wniosków, a także gromadzenia i korzystania z informacji pochodzących ze zróżnicowanych źródeł: podręcznika, słowników, encyklopedii, prasy klasycznej, Internetu, oraz krytyczny odbiór źródeł i zdolność do oceny stopnia ich obiektywizmu - oddzielania faktów od opinii , zdolność do oceny intencji oraz merytoryczności twórcy opinii)

- **Różne przejawy aktywności intelektualnej**, w tym wkład pracy we właściwe rozumienie publikacji i instrukcji wykonania zadań, praca indywidualna i w zespole, organizacyjna (np. organizowanie pracy zespołu w ramach projektu), sprawne wykonywanie powierzonych zadań.
- **Orientacja w bieżących wydarzeniach** życia politycznego, społecznego i gospodarczego w Polsce oraz na świecie (tzw. Prasówka – ocena wagi danego tematu, ocena stanu wiedzy i jakości źródeł) .
- **Obowiązkowość i systematyczność w pracy** - np. dotrzymanie terminów zadań długoterminowych, staranne prowadzenie zeszytu, notatek, odrabianie prac domowych.
- **Postawa**. Aktywność społeczna i umiejętności interpersonalne, kreatywności i dociekliwość. Staranie o dotrzymanie wysokich standardów w dyskusji – punkt odniesienia- standardy debaty oksfordzkiej .

Oceniane formy działań :

- testy (kształtujące, śródroczne, roczne, próbne matury)
- sprawdziany wiedzy i umiejętności (z określonych działów i rozdziałów)
- odpowiedzi ustne
- aktywność na lekcji (sprawne wykonywanie poleconych działań , adekwatne w formie i treści kulturalne i merytoryczne wystąpienia w dyskusji)
- odpowiedzi pisemne (kartkówki)
- zadania domowe
- wywiady (np. Web Quest)
- praca indywidualna i zespołowa opierająca się na zdobywaniu informacji, selekcji i ocenie ich źródeł oraz opracowaniu w odpowiedniej formie i prezentacji (referaty, sprawozdania z wykładów, portfolio, diagramy, plansze, zadania quizowe typu learning apps, prezentacje multimedialne, tworzenie stron www, prowadzenie bloga tematycznego, itp.)
- udział w konkursach i olimpiadach
- postawa

Oceny bieżące uczeń otrzymuje za:

- Sprawdziany wyznaczone na określone terminy obejmujące cały dział mające postać testów, prac ze źródłem, wypracowania . Oceniane według kryteriów przyjętych w ocenie arkuszy maturalnych. W klasie z profilem gdzie występuje rozszerzenie obowiązkowe są sprawdziany śródroczne i końcoworoczne. Oceny z nich uzyskane stanowią pierwszorzędą kategorię oceny z przedmiotu ale nie jedyną.
- Wypowiedzi ustne - na określony temat, referaty, udział w dyskusji, sprawozdania z wywiadów, opracowanej lektury
- Sprawdziany różnego typu.
- Prace domowe (pisemne i ustne)
- Prowadzenie wywiadów (ukierunkowane poszukiwanie informacji połączone z krytyczną oceną wiarygodności i trafności źródła informacji)
- Aktywny udział w zajęciach, w tym również pozalekcyjnych (konkursy, sesje popularnonaukowe, debaty, projekty, itp.)
- Systematyczne prowadzenie zeszytu przedmiotowego .

- Brak lub odpisywanie zadań domowych, korzystanie z niedozwolonych źródeł w czasie prac pisemnych, oddawanie do oceny prac nie napisanych samodzielnie równa się ocenie niedostatecznej.
- Uczeń, który opuścił więcej niż 50 % zajęć w semestrze nie będzie klasyfikowany inaczej jak tylko w drodze egzaminu klasyfikacyjnego.
- Prace klasowe i sprawdziany są obowiązkowe. Jeśli uczeń opuścił pracę klasową lub sprawdzian z przyczyn losowych (dłuższa nieobecność w szkole), powinien napisać go w terminie uzgodnionym z nauczycielem, w przeciwnym przypadku otrzymuje ocenę niedostateczną.
- Prace klasowe i sprawdziany są zapowiedziane, co najmniej tydzień wcześniej i zapisane w dzienniku lekcyjnym.
- W przypadku nieobecności nauczyciela w dniu zapowiedzianego sprawdzianu, zostaje on przesunięty na termin ponownie uzgodniony z klasą, przy czym nie obowiązuje tydzień wyprzedzenia.
- Uczeń ma prawo do poprawy oceny ze sprawdzianu podsumowującego większą partię materiału w formie i terminie uzgodnionym z nauczycielem. Nie zgłoszenie się ucznia w wyznaczonym terminie jest równoznaczne z utrzymaniem oceny. Poprawa oceny niedostatecznej jest obligatoryjna.
- Uczeń, który otrzymał ocenę niedostateczną za nieuczciwe zachowanie na sprawdzianie (odpisywanie, rozmawianie, posiadanie „ściąg” itp.) traci prawo do jej poprawiania.
- Przy wystawianiu ocen śródrocznych i rocznych bierze się pod uwagę zarówno pierwszą ocenę, jak i ocenę z poprawy. Pominięcie oceny niedostatecznej (dopuszczającej) całkowicie, byłoby niesprawiedliwe w stosunku do uczniów, którzy zaliczyli pozytywnie sprawdzian w terminie.
- Poprawa ocen niedostatecznych i dopuszczających może również odbywać się po lekcjach.
- Odpowiedzi ustne i kartkówki dotyczą trzech ostatnich tematów (nie lekcji) i nie muszą być zapowiedziane przez nauczyciela. Sprawdzają przygotowanie do lekcji bieżącej. Nieobecność ucznia na kartkówce niezapowiedzianej nie ma wpływu na ocenę semestralną i roczną.
- Prace pisemne po ocenieniu nauczyciel udostępnia do wglądu, omawia błędy, a następnie przechowuje je do końca roku szkolnego i udostępnia w razie potrzeby rodzicom lub prawnym opiekunom ucznia.
- Uczeń może zgłosić nieprzygotowanie do lekcji 1 raz w półroczu (w przypadku 3 i więcej godzin w tygodniu - 2 razy). Nie dotyczy to zapowiedzianych prac klasowych i sprawdzianów. Nieprzygotowanie obejmuje: odpowiedź, niezapowiedzianą kartkówkę, brak zadania domowego, brak zeszytu, brak materiałów ćwiczeniowych.

Ocena niedostateczna

Uczeń:

nie opanował wiedzy w stopniu koniecznym do kontynuowania nauki w klasie następnej, (jeśli przedmiotu uczy się przez dwa lata);
 ma poważne luki w wiedzy i umiejętnościach przewidzianych programem i tylko częściowo rozumie polecenia nauczyciela, a to ze względu na nie znajomość pojęć związanych z przedmiotem oraz wąski zasób leksykalny w wyrażaniu swej opinii;
 nie jest przygotowany do uczestnictwa w społeczeństwie obywatelskim w państwie demokratycznym;
 nie rozumie znaczenia wielu pojęć;
 nie potrafi odróżnić faktów od opinii;
 nie współpracuje w zespole przy wykonywaniu zadań bądź destrukcyjnie wpływa na działania zespołowe.

Warunki uzyskania oceny wyższej

Uczeń powinien uzyskać co najmniej z połowy działów opracowanych w półroczu ocenę wiedzy i umiejętności

na poziomie oceny dopuszczającej a w szczególności aby można było ocenić, że : wyjaśnia znaczenie podstawowych terminów, zna podstawowe fakty , potrafi ocenić wydarzenia i zjawiska podając niektóre ich możliwe konsekwencje. Poprawa oceny śródrocznej lub końcoworocznej ma postać sprawdzianu i dotyczy działań zrealizowanych w danym półroczu.

Ocena dopuszczająca

Uczeń:

ma poważne luki w wiedzy i umiejętnościach przewidzianych programem częściowo rozumie polecenia nauczyciela;

zapamiętuje wiadomości konieczne do elementarnej orientacji w treściach danego działu tematycznego i z pomocą nauczyciela potrafi je odtworzyć;

poprawnie, z pomocą nauczyciela rozpoznaje, nazywa i klasyfikuje pojęcia, procesy, zjawiska, dokumenty, postacie z życia publicznego itp.;

wykonuje samodzielnie lub z niewielką pomocą nauczyciela proste ćwiczenia i polecenia, współpracuje w zespole przy wykonywaniu zadań;

prowadzi zeszyt przedmiotowy, ma luki w zapisach lekcji i pracach domowych;

Warunki uzyskania oceny wyższej

Uczeń powinien uzyskać co najmniej z połowy działów opracowanych w półroczu ocenę wiedzy i umiejętności na poziomie oceny dostatecznej a w szczególności aby można było ocenić, że :

w zadowalającym stopniu opanował obowiązującym materiał, choć jego wiedza czasem jest wrywkowa; choć ma kłopoty z łączeniem problemów w logiczną całość to zna pojęcia i fakty, ale raczej przy pomocy nauczyciela niż samodzielnie potrafi je analizować – potrzebuje pytań pomocniczych bo gubi ważne dla tematu aspekty , tak wspomagany jest w stanie je omówić zaś proste zadania jest w stanie wykonać samodzielnie ; wykazuje na lekcjach postawę aktywną choć wypowiedzi nie są szerokie; jego wypowiedzi (ustne i pisemne) są na ogół poprawne językowo, zawsze uczestniczy w pracach i zadaniach zespołowych , systematycznie prowadzi zeszyt przedmiotowy i uzupełnia zagadnienia i zadania brakujące w związku z nieobecnościami.

Ocena dostateczna

Uczeń:

wykazuje ogólną orientację w treści zagadnień opracowanych na lekcjach rozumie polecenia i instrukcje;

zapamiętuje podstawowe wiadomości dla danego działu tematycznego i samodzielnie je prezentuje, jednak zapamiętywanie dominuje nad ich zrozumieniem, umiejętności stosuje tylko w sytuacjach typowych próbuje dokonywać selekcji i porównania poznanych zjawisk, wyciągać wnioski z dyskusji;

samodzielnie i poprawnie wykonuje proste ćwiczenia i zadania;

uczestniczy w pracach i zadaniach zespołowych;

systematycznie prowadzi i uzupełnia zeszyt przedmiotowy (zapisy z treści lekcji, wykonane ćwiczenia i prace domowe)

Warunki uzyskania oceny wyższej

Uczeń powinien uzyskać co najmniej z połowy działów opracowanych w półroczu ocenę wiedzy i umiejętności na poziomie oceny dobrej a w szczególności aby można było ocenić, że :

pracuje sumiennie na lekcji i z prac zadanych i wykonanych na lekcjach uzyskuje oceny dobre, dokłada starań by jak najlepiej wykonać zadania domowe; wykazuje się znajomością i rozumieniem wielu pojęć, sprawnie, ale nie zawsze precyzyjnie, posługuje się odpowiednią terminologią); nie ma większych kłopotów ze wskazaniem głównych problemów społecznych i politycznych kraju i stara się je analizować, zna prawa obywatelskie i procedury życia publicznego i towarzyszące im zasady prawa administracyjnego; w celu wykonywania zadań korzysta z różnych źródeł informacji a ich selekcja jest prawidłowa, wypowiedzi (ustne i pisemne) są poprawne językowo. Postawa prospołeczna cechuje jego zachowanie – przejawia inicjatywę bądź jest sprawnym uczestnikiem takich działań na forum szkoły. Poprawa oceny śródrocznej lub końcoworocznej ma postać sprawdzianu i dotyczy działań zrealizowanych w danym półroczu.

Ocena dobry

Uczeń:

wykazuje się szczegółową wiedzą pochodzącą ze źródeł podstawowych (lekcja, podręcznik). Nabyte umiejętności próbuje stosować w sytuacjach problemowych;

zna omawianą na lekcjach problematykę oraz w sposób logiczny i spójny ją prezentuje;

rozumie omawiane treści i potrafi wyjaśnić je innym , uogólnia i formułuje wnioski;

zajmuje stanowisko w kwestiach spornych, broni swych poglądów na forum klasy;

aktywnie uczestniczy w zajęciach lekcyjnych ;

poprawnie i sprawnie wykonuje ćwiczenia i inne zadania;

umie poprawnie wykorzystać zdobytą wiedzę w praktyce;

wykazuje zainteresowanie omawianą na lekcjach problematyką;

systematycznie i starannie prowadzi zeszyt przedmiotowy, wypowiedzi (ustne i pisemne) są poprawne językowo;

postawa prospołeczna – przejawia inicjatywę bądź jest sprawnym uczestnikiem takich działań na forum szkoły.

Warunki uzyskania oceny wyższej

Uczeń powinien uzyskać co najmniej z połowy działów opracowanych w półroczu ocenę wiedzy i umiejętności na poziomie oceny bardzo dobrej a w szczególności aby można było ocenić, że :

wykazuje zainteresowanie przedmiotem, korzysta z różnych źródeł (prasa, radio, telewizja, Internet) w celu

poszerzenia wiedzy zdobytej w szkole, czemu daje wyraz w pracy na lekcjach oraz w pracach domowych ,

stosuje posiadaną wiedzę w praktyce - samodzielnie i poprawnie interpretuje wykresy, dane statystyczne, mapy i

inne źródła, jest aktywny i kreatywny w wyszukiwaniu informacji, lubi i potrafi je krytycznie oceniać, działa

zespołowo i zyskuje w tego typu zadaniach bardzo dobre oceny. Jest merytoryczny , obiektywny i wymagający

tak wobec siebie jak i innych. Kultura dyskusji - na wysokim poziomie. Poprawa oceny śródrocznej lub

końcoworocznej ma postać sprawdzianu i dotyczy działów zrealizowanych w danym półroczu.

Ocena bardzo dobry

Uczeń:

opanował całkowicie obowiązujący materiał programowy;

jest aktywny na lekcjach i chętnie wykonuje dodatkowe zadania i prace;

wykazuje duży stopień znajomości współczesnych problemów świata i kraju;

potrafi przedstawić swoje zadanie na powyższe tematy oraz wytłumaczyć samodzielnie genezę współczesnych światowych problemów;

ma bogate wiadomości i czyni wielokierunkowe starania w ich poszerzaniu, korzysta z różnych źródeł (prasa, radio, telewizja, Internet) w celu poszerzenia wiedzy zdobytej w szkole, czemu daje wyraz w pracy na lekcjach oraz w pracach domowych ;

umiejętnie stosuje posiadaną wiedzę w praktyce ;

wykazuje zainteresowanie przedmiotem oraz literaturą popularnonaukową dotyczącą omawianych treści;

samodzielnie i poprawnie interpretuje wykresy, dane statystyczne, mapy i inne źródła ;

kieruje pracą zespołu rówieśników , wykazuje zaangażowanie i jest kreatywny w realizacji projektów;

uczestniczy w konkursach i olimpiadach właściwych dla przedmiotu i uzyskuje wyróżniające wyniki na poziomie szkolnym ;

podejmuje poważniejsze prace pozalekcyjne (samorząd szkolny, gazeta szkolna itp.) ;

Warunki uzyskania oceny wyższej

Uczeń powinien uzyskać co najmniej z połowy działów opracowanych w półroczu ocenę wiedzy i umiejętności na poziomie oceny celującej a w szczególności aby można było ocenić, że :

wykracza w nich zdecydowanie poza treści nauczania przewidziane w programie;

wykazuje szczególne zainteresowanie przedmiotem oraz literaturą popularnonaukową i specjalistyczną zgodną z omawianą na zajęciach problematyką wiedzę czerpie z bardzo wielu różnorodnych źródeł , krytyczny w ich wykorzystaniu nie tylko sprawnie oddziela fakty od opinii ale też buduje w sposób przekonujący argumentację oceniającą przekaz w zakresie treści, sposobu ich doboru i intencji autorów ;

rozumie pojęcia i ciągi przyczynowo - skutkowe, potrafi wyciągać wnioski i snuć analogie;

sięga stale do podstawowych narzędzi : encyklopedii, leksykonów, wskazanych lektur, fragmentów podręczników akademickich, Internetu;

wykonuje samodzielnie trudne zadania, podejmuje się wykonania zadań dodatkowych

(samodzielnie i w zespole) znacznie wykraczających poza postawę programową;
bierze udział w zajęciach pozalekcyjnych ;
uczestniczy w konkursach i olimpiadach i uzyskuje znaczące wyniki bądź godnie reprezentuje szkołę pełniąc funkcje i organizując działania społeczne; Poprawa oceny śródrocznej lub końcoworocznej ma postać sprawdzianu i dotyczy działań zrealizowanych w danym półroczu.

Ocena celujący

Uczeń:

wykracza poza treści nauczania przewidziane w programie ;
wykazuje szczególne zainteresowanie przedmiotem oraz literaturą popularnonaukową i specjalistyczną zgodną z omawianą na zajęciach problematyką;
wiedzę czerpie z bardzo wielu różnorodnych źródeł i jest wyjątkowo skuteczny w jej zdobywaniu , w ocenie źródeł informacji jest krytyczny a w ich wykorzystaniu nie tylko sprawnie oddziela fakty od opinii ale też buduje w sposób przekonujący argumentację oceniającą przekaz w zakresie treści, sposobu ich doboru i formy przekazu, trafnie i celnie opisując intencje i motywacje autorów;
rozumie pojęcia i ciągi przyczynowo - skutkowe, potrafi wyciągać wnioski i snuć bardzo ciekawe analogie;
wykonuje samodzielnie trudne zadania, podejmuje się wykonania zadań dodatkowych (samodzielnie i w zespole) znacznie wykraczających poza postawę programową ;
bierze udział w zajęciach pozalekcyjnych ;
uczestniczy w konkursach i olimpiadach i uzyskuje wyróżniające wyniki;
godnie reprezentuje szkołę pełniąc funkcje bądź organizując działania społeczne .